

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

10. štev.

V Ljubljani, dne 8. marca 1907.

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne posiljitve, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Františkanske ulice štev. 8/1.

Klerikalizem.

Na nedeljskem shodu, ki je bil v dvorani hotela »Union«, je dejal dr. Krek, da »Slov. ljudska stranka« ni — klerikalna. Ker se mora tako trditev dokazati kakorkoli, je rekel, da ni klerikalna, ker — ne stremi po duhovniški nadvladi. Koliko jih je bilo na shodu, ki jih je prepričala ta beseda, ne vemo. Razumemo jo pa, kajti klerikalizem v Ljubljani še ni najbolje priporočilo in previdni taktičarji, kakršni so klerikalci, ne rabijo vabe, na katero ne gredo ribice. S povdarjanjem klerikalizma se danes še ne more pridobiti kdove kaj v Ljubljani; da bi dobili glasov, so pa klerikalci pripravljene zatajiti še marsikaj družega, kakor — klerikalizem.

Trditve dr. Kreka nismo slišali prvokrat. Ko se je »Katoliška narodna stranka« prekrstila v »slovensko ljudsko«, so naglašali gospodje svoj demokratizem in že takrat so pripovedovali, da niso klerikalci. Na lanskem katoliškem skodu je dr. Šušteršič predaval na dolgo in na široko o »klerikalizmu in katolicizmu« in tudi tam je bila nameravana tendenca ta, da njegova stranka ni klerikalna.

Ta zatrjevanja bi bila prav simpatična, ako jih ne bi pobijala — dejstva. Na podlagi faktov je pa dokazano, da je stranka klerikalna, pred vsem klerikalna in da so v njej vsi interesi potisnjeni za klerikalne. Res je pač, da stranka ni enotna. Dr. Krek je izražal upanje, da bode v drž. zboru ljubljanski kandidat Kregar z njim, z Gostinčarjem in s Šušteršičem na skrajnem levem krilu stranke, ter je s tem sam potrdil, da so v stranki različne struje. Starejša konservativna ima dosti opraviti z mlajšo, radikalnejšo. Ali iz tega dejstva se ne da na noben način izvajati, da stranka ni klerikalna. V tem vprašanju ni nobene razlike med desnim in med levim krilom. Pa tudi če kandidat za svojo osebo ne bi bil klerikalec, bi bilo to brezpomembno, ker v državnem zboru ne bode nastopal kot divjak, temveč kot član kluba, ki bode klerikalen. To je tem važnejše, ker se je že ob zaključku državnega zbora poročalo, da se namerava v novem parlamentu ustanoviti katoliški centrum, v katerem bi bili tudi slovenski klerikalni poslanci.

Takozvana slovenska ljudska stranka ni nova tvorba. Ona ni nič družega, kakor nekdanja katoliško narodna stranka, ki je le čutila potrebo, izpremeniti svoje ime. Kakor stara, tako mora biti torej tudi nova stranka klerikalna in se v tem ni izpremenilo nič. Njen program je tak, kakršen je bil prej, vodilne osebe ravno take in njeno delovanje tudi. Načelnik te stranke se lahko imenuje Šušteršič ali pa drugače; njen vrhovni zapovednik je pa ljubljanski škof. Že večkrat so izkušali, utajiti to, ali škof jih vselej sam postavi na laž s kakim pastirskim pismom, s katerim ukazuje katoličanom, da morajo glasovati za kandidate »ljudske stranke«, ali pa s kako okrožnico, ki zapoveduje duhovnikom, kako se morajo politično ravnanje.

Klerikalni značaj stranke je čim najjasneje dokazal lanski katoliški shod v Ljubljani. Vsako

zdravo oko je takrat lahko videlo, da je bila to ne versko-katoliška, temveč politično-klerikalna prireditelj in da je ni aranžiral nihče drugi, kakor klerikalna stranka, ki sedaj naenkrat noče biti klerikalna. Zahteve katoliškega shoda, ki se je vršil pod avspicijami škofov, so soglašali z zahtevami klerikalnih strank; te zahteve zastopa tudi »ljudska« stranka.

Dr. Krek je dejal, da stremi klerikalizem po nadvladi duhovništva. Pri nas stremi seveda za tem, da ohrani in utrdi duhovniško nadvlado, katere ni treba več priboriti. Ta nadvlada je tako očitna, da je ne bi bilo treba šele dokazovati. »Slovenska ljudska stranka« se gotovo ne bode upala ničesar storiti proti škofovi ali papeževi volji. Pač pa izvršuje na političnem polju vse, kar zahteva škof in katoliška hierarhija. In dne 28. svečana je bil klerikalni značaj »ljudske« stranke ljubljancem ad oculos demonstriran, kajti med »zaupniki«, ki so se tega dne zbrali v dvorani »Uniona« in ki so se precej pridno pokazovali tudi po Ljubljani, je bil vendar največji odstotek duhovnikov in natančno se je videlo, da so bili oni komandanti tistih kmetov, ki so jih pripeljali seboj.

Čemu taji dr. Krek klerikalizem? Saj ima njegova stranka vendar program in načela, ki ga desavuirajo.

»Ljudska« stranka napada fanatično strastno svobodno šolo. V kakšen namen vendar? Edini, seveda veliki smoter je ta, da se ohrani klerikalizmu upliv na šolo, da se ga poveča in da se spravi šola v popolno odvisnost od cerkve in duhovništva. To je končno popolnoma naravno in klerikalci so po svojih načelih le dosledni, če postopajo tako. Dokler imajo na šolo omejen upliv, je mogoče, da ga izgube; zato hočejo dobiti popolno vladno nad šolo.

Klerikalna stranka zahteva, da se povrne papežu svetovno vladno. Tega ne bi mogla terjati, ako ne bi bila klerikalna, kajti z vero nima papežovo svetovno kraljestvo ničesar opraviti, pa pač s klerikalizmom, s stremljenjem po absolutni nadvladi rimske kurije nad narodi in državami.

Klerikalna stranka nasprotuje z vsemi močmi ločitvi cerkve od države — dasiravno je dr. Krek na nekem shodu v Ljubljani dejal, da se ne bi upiral taki ločitvi. Tudi to ni verska stvar, temveč klerikalna. Vera ne more izgubiti ničesar, ako je cerkev neodvisna od države, država pa od nje; pač pa izgubi lahko duhovništvo, ki ne more tedaj tako pritiskati na državo, kakor sedaj.

Klerikalna stranka je organizirana na katoliški podlagi. Tudi na nedeljskem shodu se je reklo: »Versko prepričanje je predpogoj za vstop v stranko.« Sicer je v klerikalni stranki dosti takih, ki nimajo prav nič katoliškega prepričanja. Ali načelo odločuje in to načelo pravi, da ne more biti član »ljudske« stranke nihče, ki se ne podvrže avtoriteti katoliške duhovščine.

Pa pogledjmo na drugo stran: V vseh zavodih, na katere ima »ljudska« stranka upliv, vladajo duhovniki, redovniki ali redovnice. V vseh društvih, v katerih pridejo do besede, pritiskajo na to, da se dela po programu klerikalizma. Hvala »ljudski« stranki je šolska družba sv. Cirila in Metoda klerikalna družba, njene šole so konfesionalne, v

krajih, kjer je slovenski narodnosti slabo postlano, se ne gleda na to, da se vzgoji otroke slovensko, ampak da vzgajajo Schulschwestern. Vse časopise »ljudske« stranke od »Slovenca« do obskurne »Naše moči« je klerikalno. V znanstvenih vprašanjih se postavlja vedno na klerikalno, napredku sovražno stališče. Prepojena je ta stranka s klerikalizmom po vseh žilah, duhovniki so njeni agitatorji in zaupniki, v semenišču se vzgaja pomladek njenih organizatorjev; dr. Krek naj trdi dan za dnevom, da ni klerikalna, njen program, njeni cilji, njeno delovanje, njena organizacija, njeno časopisje — vse dokazuje nasprotno, da je bila in da je klerikalna. In klerikalna ostane, kajti tisti dan, ko ne bi bila več klerikalna, bi bil njen konec.

Čim bolj bodo izkušali njeni agitatorji utajiti njen klerikalizem, tem nujnejše bode dokazati, da je klerikalna v svojem fundametu in v svojih glavah.

Tržaška volilna reforma.

V tržaškem deželnem zboru je prišlo v soboto, 2. t. m. do obstrukcije, katero so uprizorili slovenski narodnjaški poslanci. Preden podamo poročilo o teh dogodkih in jih razmislimo, povemo takoj, da je bila obstrukcija sama po sebi v tem slučaju upravičena. Kajti bila je zadnje sredstvo, s katerim se je mogla manjšina braniti, in sicer v vprašanju, v katerem je bila obramba pravična in je pokazala manjšina že veliko mero popustljivosti.

Historijat volilne reforme za tržaški mestni svet in deželni zbor je tako znan, da ga ni treba ponavljati. Brez vsake tendencioznosti lahko pravimo, da je moglo dobiti potegovanje za preosnovo volilne pravice v Trstu šele tedaj realen pomen, ko so bile mase tržaškega ljudstva dovolj organizirane za nastop; lahko gremo še dalje in rečemo, da je moglo gibanje postati akutno šele tedaj, ko so se razmere v državi sploh tako izpremenile, da je prišlo gibanje za volilno pravico po celi Avstriji v tir. Da se je to zgodilo vsled moči socialne demokracije, je znano. Sedanji boji za tržaško mestno in deželno volilno reformo so posledica vzakonzne državnozbornske splošne in enake volilne pravice.

Tržaški deželni rbor je igral doslej veliko komedijo z volilno pravico; kakor je znano, je vedno špekuliral na to, da vlada ne potrdi tiste reforme, katero izdelal. Odkar je sankcionirana volilna preosnova za državo, je ta komedija težja. Izza tega prejuda ne more socialno-demokratsko delavstvo prenašati brezpravnosti v deželi in v občini in ko se je pred kratkim sešel tržaški deželni zbor, ga je spomnila socialna demokracija obeh narodnostij z impozantno demonstracijo na njegovo dolžnost.

Lisjaška gospoda, ki vlada v zbornici na Velikem trgu, se je mislila še enkrat rešiti z zvijačo. Baron Beck je bil izjavil, da se iz deželnih zborov in občinskih svetov ne odstrani interesnega zastopstva. In deželni odbor je na to predložil — splošno in enako volilno pravico. Tako je hotel rešiti svojo »demokratsko« reputacijo. Ali čim je vlada odgovorila: »Ne«, se je deželni odbor potuhnil in tako hitro je izdelal nov načrt, da se poraja sum, da je bila »nova« osnova gotova, že preden je odbor nastopil s splošno in enako volilno pravico. Ta novi načrt pa je zmašilo najordinarnejše vrste, kateremu je edini namen, zagotoviti sedanji večini vladno za nedogledne čase. »Interesno« zastopstvo ne nahaja v tej osnovi družega izraza, kakor da so v njej najizdatnejše zastopani interesi italijanske liberalne klike.

Sodrugri in somišljeniki, spominjajte se volilnega sklada!

Izhaja v Ljubljani vsaki petek.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 5.44 K, za pol leta 2.72 K, za četrt leta 1.36 K; za Nemčijo za celo leto 5.96 K, za pol leta 2.98 K, za četrt leta 1.49 K; za Ameriko za celo leto 7.28 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati enkrat štiristopenjska petistopenjska 20 vin, večkrat ceneje po dogovoru.

Začeti boj za vsako ceno za splošno in enako volilno pravico sedaj pač ni kazalo. Pred durmi so državnoborske volitve, ki absorbirajo vso agitačno moč strank in ljudstva in moč, ki bi mogla premagati reakcionarno stališče vlade ter intrige deželnozborske večine, še ni zadostna. Razumna politika mora v takem položaju gledati, da doseže kar je največ mogoče in tako popravi svoje stališče za prihodnje boje.

Taktika je v takem položaju vedno težavna. Absolutna negacija sicer lahko napravi veliko hrupa, je pa končno brezplodna. Na drugi strani je pa velika nevarnost, da se popusti več nego je treba. Duhovi se na takih razpotjih zelo razburjajo, in vendar je treba ravno v taki situaciji največ mirne krvi in strogo treznega prevdarka. Sicer se lahko stori napako.

Socialna demokracija je zavzela takoj stališče napram predlagani reformi. Priredila je demonstrativne protestne shode, izdelala je tudi svoj načrt. Ali je bilo zadnje potrebno, o tem se lahko različno sodi. Ker stranka nima lastnih zastopnikov v zboru, se to lahko tolmači kot izraz minimalne meje, do katere je stranka za sedaj pripravljena popustiti; in ker nima druge poti, da pove to službenim faktorjem, se s tega stališča lahko odobri predložitev načrta. Našemu okusu bi boljše odgovarjala sama spomenica, ki naglašja principiarno stališče stranke in poleg tudi pove brez zakonske forme, v čem je začasni minimum. Toda to je stvar okusa, ki ne zasluži dolgih razmotrivanj.

Tudi slovenski narodnjaki so priredili vrsto shodov, na katerih so označili svoje stališče in protestirali proti krivicam. Izdelali so tudi spomenico.

V stvari se je pokazala razlika med italijansko socialno demokracijo in med slovenskimi narodnjaki v tem, da so prvi rekli: »Reformo volilne pravice se mora vsekakor dovršiti v sedanjem zasedanju, da se ne vrše nove volitve po starem sistemu«, slovenski narodnjaki so pa zavzeli stališče, da taka reforma, kakršno je izdelal deželni odbor ne sme postati zakon.

Navidezno je prvo stališče popolnoma oportunistično, drugo skrajno radikalno. Oba mnenja se navidezno neusmiljeno pobijata. Ali politika, ki posega v dno, mora opaziti, da ne zadostuje ne ena, ne druga formula. Ampak stvar je ta:

Če bi imela res preteči še ena doba, preden bi prišla sploh kaka volilna reforma do veljave, bila bi škoda gotovo velika. In ker v sedanjem zasedanju ni mogoče doseči preosnove, katero bi se moglo odobravati brez pomisleka, je treba delovati na to, da se ne vrše nove volitve na podlagi sedanjega volilnega reda. Ali obenem je treba delovati na to, da se doseže v tem zasedanju čim mogoče boljše reformo.

Volitve po sedanjem sistemu bi imele nedvomni uspeh, da bi bil novi zbor sestavljen ravno tako, kakor sedanj. Ne le da bi trajale vse krivice še eno celo dobo, ampak od novega zbora zopet ne bi bilo pričakovati boljše reforme, nego je sedaj predlagana. Ali načrt te reforme je zopet tako krivichen, da so opravičena vsa sredstva, s katerimi se more doseči kakšno izboljšanje.

Obstrukcija bi bila vredna najstrožje obsodbe, ako bi ji bil namen, za vsako ceno preprečiti reformo. Opravičena je vsekoli, ako jo znajo narodnjaški poslanci porabiti za izboljšanje reforme. Da so narodnjaki začeli obstruirati, je bilo prav; vprašanje je, kako bodo znali ravnati dalje.

S tem seveda za nas zadeva še ni končana. Povdariti hočemo pred vsem, da je ne le stališče deželnozborske večine, ampak tudi stališče vlade tendenciozno pristransko. Načrt deželnega odbora dela kričevo krivico delavstvu in slovenski narodnosti. In vlada odobruje to doslej. Proti temu se upreti z vso močjo, je brezpogojno opravičeno. Tudi za socialno demokracijo velja načelo, da mora biti enakopravnost zagotovljena razredom ravno tako kakor narodom, splošno ravno tako kakor konfesijam. Da bi se smatralo slovensko prebivalstvo Trsta za prebivalstvo nižjega razreda, tega ne bomo trpeli nikoli, kakor ne trpimo, da bi se smatralo delavstvo za državljane drugega razreda.

H koncu pa hočemo še povdariti, da se nas ne bode smatralo za slepce, da razumemo čisto dobro radikalizem slovenskih narodnjakov v Trstu, ki se pojavlja za čudo vselej, kadar stoje ravno pred volitvami. Demagogija, katero smo konstatirali že zadnjič, je pri njih povsem očitna.

Domače stvari.

Socialno-demokratska stranka nima ničesar v svojem programu, kar bi koristilo komu drugemu, kakor delavcem; tako govore nasprotniki, da bi ustavili strujo novih pristavov, ki iščejo zavetišča v taboru socialne demokracije, ko ga niso našli nikjer drugod. Z besedo »delavec« se pri nas zelo lahkoumno greši in prezira se nalašč ali pa iz neznanja, da je socialna demokracija stranka delavskega razreda, ne pa samo enega ali drugega delavskega sloja. V smislu socializma, ki je v sedanjih socialnih razmerah v rokah kapitalizma, se ne morejo rešiti samo rudarji, mizarji ali tobačni delavci, temveč ravno tako učitelji, umetniki, uradniki, ki so potisnjeni v nedostojno situacijo, da morajo oddajati privatnemu ali državnemu kapitalizmu svoje delo, kruh pa jim reže

kapitalizem kakor nesvobodnim po svoji volji. Krog delavstva je veliko širši, nego se navadno sodi. Pogledati je treba n. pr. le v različne obrtniške domačije. Brezštevilni so mali mojstri, ki s svojim delom ne morejo zaslužiti nič več, kakor njih pomočniki, katerih se torej ne more uvrstiti med »podjetnike«, temveč so delavci, ki si morajo sami plačevati mezdo. Ravno take so razmere tisočih malih kmetov, ki so v resnici samo poljedelski delavci in ki često že delajo na tujem gruntu, ker iznašajo dolgovi teliko ali pa včasih celo več, nego je vredna njih »posest«. Po naravi socialnega zakona je socialna demokracija stranka vseh teh slojev, ki so vsi potrebni ne utrditve sedanjega socialnega »reda«, temveč rešitve iz njega. Sploh pa more samo nevednost podtikati socialni demokraciji, da ne deluje za splošno korist ljudstva. V njenem programu stoje na odličnem mestu politične pravice. Bojuje se za neomejeno zborovalno, združevalno, tiskovno svobodo. Velika mora biti omejenost tistih, ki ne vidijo, da je uresničenje teh zahtev pridobitev za vse sloje, ki so potlačeni, odvisni in izkoriščani in ki potrebujejo največje svobode gibanja, ako si hočejo priboriti kakršnokoli izboljšanje. Socialna demokracija zahteva davčno reformo. Kapitalisti in veleposestniki seveda ne morejo soglašati s tako zahtevo, ki bi obremenila njih polne blagajne. Ali pa ne bi taka preosnova, sloneča na progresivnem dohodninskem davku razbremenila malega kmeta ravno tako kakor železniškega uslužbenca, uradnika enako kakor tovarniškega delavca? Socialna demokracija se bojuje za brezplačen pouk. Ako je dandanes velika skrb družinskega očeta za njegov lastni obstanek, koliko bolj ga mori še skrb za otroka? Sklicevanje na sinove siromašnih staršev, ki so se preborili s pridnostjo, z »zmernostjo« in s podobnimi lepimi lastnostmi do najvišjih izkušenj, je zelo frivolno. Kdor je moral sam študirati v enakih razmerah, ve, kakšna loterija je lov za instrukcijami in stipendijami in ve tudi, koliko stotin nadarjenih divjakov ne doseže nikoli svojega cilja, koliko talentiranih, celo zenijalnih »faliranih studentov« se potika okoli, ker niso mogli premagati dijaške bede. Za vsakega neimovitega očeta, pa naj nosi delavsko bluzo ali pa »skrice«, je brezplačnost šolskega pouka neizmerne važnosti, a kdo naj goni to vprašanje k rešitvi, ako ni socialne demokracije? Liberalna stranka, ki je itak izgubila zmožnost za praktično delo in je v zadnjem državnoborskem zasedanju razkrila pomanjkanje vsake določene smeri, se mora ozirati v prvi vrsti na svoje bogate pristaje. Takih reform se pa ne more izvrševati, ne da bi morali bogatini odpirati svoj mošnjiček. Klerikalna stranka pa ne more rabiti konkurence, katero bi tedaj delali svobodni zavodi njenim Alojzijevecem, Marianišcem, škofovskim gimnazijam i. t. d. Treba je le vzeti v roke socialno demokratski program, treba je nekoliko študirati socializem, pa se razprše predsodki kakor megla pod solncem in dozori prepričanje, da je prava, splošna ljudska stranka ravno socialna demokracija.

Klerikalno drevje torej v novem parlamentu ne bode raslo v nebesa. To konstatira »Slovenski Narod« v torkovi številki. V novem volilnem redu torej ni tistih črnih nevarnosti, ki so jih slikali liberalci, ko so tarnali nad volilno reformo in jo je dr. Tavčar s klasično nerodnostjo izkušal obstruirati. Ali — za vse bogove Olimpa — kako naj imenujemo politiko liberalne stranke, ki je več kakor leto dni gledala strahove, katerih ni? Najmanj, kar se mora zahtevati od političarjev, je vendar, da razumejo položaj, da znajo preceniti efekte zakonov, ki jih ustvarjajo ali pa pobijajo. Resnično, priznavanja »Slovenskega Naroda« so od dne do dne dragocenejša. Tu prihaja glasilo liberalne stranke, pa vriska: »Juhuhu, vse tisto ni res, kar smo govorili. Cela naša stranka s svojo državnoborsko delegacijo in s svojim izvrševalnim odborom ni razumela stvari. Zdaj šele vidimo, da je tisti preklicani volilni red le dober, prav dober, izvršten. No, pa ker dosedaj nismo razumeli reči, nam dajte vendar zopet kakšen mandat. V novem parlamentu ne bomo nadaljevali starih zmot, ampak — začeli bomo z novimi konfuzijami.« Torej — komur je všeč politični tingl-tangl, pomagaj galvanizirati liberalizem. Propada sicer, pa — bil bi vendar »hec«.

Krasno vzpodbujati zna »Slovenski Narod« svoje pristaje. Pretečeni teden je začel povpraševati, zakaj propada liberalna stranka. Vprašanje je bilo sicer popolnoma odveč, ker bi bil našel že davno pri nas lahko odgovor. Uzroki propada liberalne stranke so danes že tako splošno znani, da si daje Narod pravo izpričevalo siromašnosti, ako se povprašuje po njih. Ali najkrasnejše je pač, da prihaja s takimi vprašanji, ki so le priznanje bridke resnice, ravno v času pred volitvami, v dobi, ko se trudi vsaka stranka, da zbere vse svoje moči in da pridobi še novih, v dobi, ko stoji vse politično časopisje v službi agitacije. Ker se ne more misliti, da urejujejo »Narod« otroci, je pri takem razkrivanju situacije pač dovoljeno vprašanje: Zakaj sploh ne likvidira ta stranka prostovoljno? Nobene naloge na svetu ne more več izvršiti; edino, kar bi še mogla, bi bilo oteščavati drugim boji proti klerikalizmu. Do tega sklepa bodo morali priti pač tudi njeni pristasi, katerim pove »Narod« s tako občudovanja vredno odkritosrčnostjo, da propada stranka. Ali naj se konstituirajo morda kot po-

grebno društvo?... »Napredna« stranka, ki je napredovala po rakovo, je — priča »Narod«! — propadla. Zato ni treba, da bi propadel napredek. Ali da se ga pospeši, je treba, da naprednjaki zapuste mrlja in se pridružijo živim, ki imajo resne volje in delavne moči. »Narod« jim pravzaprav sam ne bi mogel svetovati nič drugega.

Predavanje v Šiški. Prihodnje predavanje ces. svetnika profesorja Franketa o znanstvenem socializmu je v ponedeljek, 11. t. m. ob 8. zvečer v gostilni Celarc v Šiški.

Tržaški narodnjaki nosijo novo robo na semenj. Stara gesla so obrabljena in treba je novosti. Ker pa pri gospodih ni novega duha, so se oprijeli novih fraz in glasno trobijo po svetu, da so velikanski demokratje, da so veliko bolj demokratični, kakor socialni demokratje. Težko se je prepričati o takih rečeh z ljudmi, ki sami ne vedo, kaj je demokratično, kajti dopovedujejo si toliko časa, kako so radikalni, da si končno sami verjamejo. Tako hodi sedaj dr. Gregorin po Trstu in po okolici in v grlu se mu je nova fraza že tako vdomačila, da mu vre iz ust, naj si je čas in prostor za to primeren ali ne. Seveda, če bi se z besedami opravilo vse, bi bilo stališče narodnjasko gospode zelo ugodno. Vražja stvar je le, da noče ljudstvo več verjeti samim govoricam, ampak zahteva dokaze. Pač mislijo veljaki, da lahko tudi tukaj poslužijo. — »Socialni demokratje«, pravijo, »bi dosegli v okolici tudi štiri razrede za tržaški občinski, oziroma deželni zbor, mi pa zahtevamo samo dva«. To je po njih mnenju vrhunec radikalnega demokratizma. In kdove, morda si gospodje celo res kaj mislijo, kadar govore tako. Misel pa seveda ne more biti drugačna, kakor taka, da je na svetu še vedno več ljudi, ki sodijo površno, nego takih, ki gredo s stvarjo do dna. Toda če v narodnjaškem taboru še ne poznajo te razlike, jim bodi povedano, da je demokracija nekaj drugega kakor demagogija, katero uganjajo oni. Zahteve na papirju in na jeziku so zelo po ceni, druga je pa, kako se jih uresniči; in od naših veljakov še nismo slišali, kakšna sredstva imajo, da dosežjo postulate, o katerimi krošnjarijo po shodih in po »Edinosti«. Če bi se moglo dokazati s platoničnimi zahtevami demokratizem, tedaj bi lahko rekla italijanska liberalna stranka, da je idealno demokratična; saj je že »zahtevala« za občinski in deželni zbor splošno in enako volilno pravico. Kaj bi rekli naši narodnjaki na to? Pritrdili nam bodo menda, da je bila to navadna politična šarlatanerija, ker so dobro vedeli, da vloži vlada svoj brezpogojni veto. Za nevedneže so si tudi oni pripravili lepo demokratično pozo, odgovornost pa odvaljujejo na vlado, čeravno čivkajo vrabci po strehah, da bi bil zagluševalen jok in stok v Izraelu, če bi bila slučajno vlada dovolila splošno in enako volilno pravico. Ravno tako pa tudi radikalna fraza ne dokazuje demokratizma naše slovenske gospode, temveč priča samo, da so ostali politično tisti otroci, kakršni so bili od nekdaj. V očitanjih, s katerimi so sedaj tako bogati, tiči pa tudi dober kos hinavščine; novopečeni »demokratje« vedo prav dobro, da je v Trstu socialna demokracija edina moč, ki je zmožna, preprečiti tisto krivico, katero hoče prizadeti deželni odbor ljudstvu z novim načrtom. Ako bi razumeli politiko, bi morali pa tudi vedeti, da se v vsakem času lahko doseže toliko, kolikor primore realna moč. Slepi bi morali biti, ako nebi priznali, da so doslej vladajoča stranka, deželna vlada in centralna vlada, še vedno faktorji, katerih se more kratkoma odstraniti. Njih moč stoji proti moči ljudstva in doseči ne more toliko, kolikor se izstrga nasprotniku v boju iz rok. Ako bi mogla socialna demokracija sama odločevati, tedaj nebi zahtevala dveh razredov za okolico, ne bi tirjala, da se uvrsti v privilegovani razred vse davkoplačevalce, temveč jutri bi veljala splošna in enaka volilna pravica. Ali socialni demokratje niso otroci in če znajo ceniti svojo moč, je vendar ne precenjujejo. Narodnjaški voditelji naj položijo roko na srce pa naj odkritosrčno povedo: Ali bi bilo prišlo vprašanje mestne oziroma deželne volilne reforme sploh v tir brez socialne demokracije? Da stoji stvar na dnevnem redu in da ne more izginiti, to je uspeh našega dela, ne pa praznih besed. V kolikor je v dejanskih razmerah mogoče priboriti, bodo socialni demokratje priborili. Toda mi vemo, da se je treba boriti, narodnjaški veljaki pa mislijo, da zadostuje bramarbaziranje. In v tem je razlika. Mi smo demokratje, oni pa so navadni demagogi.

Proti militarizmu se je mnogo govorilo na nedeljskem shodu klerikalcev. Miren opazovalec se je lahko prepričal, da čutijo tudi obrtniki bremena, ki jim jih nalaga nenasitni moloh ravno tako kakor delavcem. Dolgo let se je farbalvo obrtnike z zaslužki, ki jih daje vojaščina obrtniji. Ali ta gospodarski »nauk« ne vleče več, kajti ogromna večina obrtnikov ne čuti prav nič takih zaslužkov. Če že dobi kak obrtnik naročilo na nekoliko parov hlač ali na par telečakov, je to navadno tak, ki je že bližji tovarnarjem nego obrtnikom. Sicer pa topov sploh ne vliivajo, ladij ne stavijo in repetirk ne fabricirajo obrtniki. Pretežno največje svote pa gredo za tako čedno orodje, ne pa za blago, ki ga sploh morejo izdelovati obrtniki. Ščasoma prodira prepričanje, da je nekoliko čuden način, če se po

bere od ljudstva par sto milijončkov za krmo militarizma, pa se da temu ljudstvu od tega kak boren milion «zaslužiti». Nevolja obrtnikov nad militarizmom je bila torej razumljiva. Ali klerikalne veljake je spravila — v zadrego. Dr. Šustersič je razkladal precej zmeden, da Avstrija ne sme imeti slabše vojske, nego jo ima Italija. Naravno — saj bi ga bil lahko kdo vprašal, kako to, da je v delegacijah zagovarjal zahteve vojnega ministra. Spretni so klerikalci! Kadar se hočejo prikupiti ljudstvu, znajo udrihati po militarizmu kakor najbolj rdeči socialist; kadar pa se hočejo prikupiti «gori», pa glasujejo za kanone in za barke, ki so seveda samo krščanske igracke, ne pa orodje za organiziran umor!

Liberalni kandidat za Ljubljano bo torej vendar župan Hribar. To se pravi: Liberalci so se prepričali, da so kot stranka parterre, pa postavljajo zadnje upe na — osebo. Obupne kalkulacije!

«Nova doba» objavlja «program» Slovenske Gospodarske Stranke. Lakoničen je; to je lepa prednost. Ali eno napako ima: Da namreč ni — program. Štirinajst tez, povrh še nemotiviranih, dosli nejasnih, omogočujočih prav raznovrstne interpretacije — to ni program! Ako bi «mladi» nekoliko pogledali od pisalne mize, pa se ozrli med ljudmi, bi lahko opazili, da so najbolj razočarani tisti, ki so največ pričakovali od novega programa. Sicer se pa še zmenimo o teh fundamentalnih stvkih.

Akademija. V nedeljo, dne 10. marca, predava ob 4. uri popoldne v Škofji Loki in g. Jakob Turk o «Hrani in hranjenju rastlin». Dne 17. marca pa predava v «Mestnem domu» v Ljubljani ob 8. uri zvečer hrvaški pesnik in estetik vseučiliški profesor dr. Fran Marković o «Simonu Gregorčiču».

V tržaškem deželni zboru so preložili specialno razpravo o volilni reformi, da preštudira odsek poprej razne spomenice, ki so dosle v tej zadevi, med njimi spomenico socialno-demokratske stranke. Torej je upanja, da se tisti monsturn vsaj nekoliko izboljša.

Govorniki tržaške «Edinosti» so na zadnjih shodih trudili, da bi osmešili slovenske socialno-demokratske govornike. Posebno dr. Gregorin se ni vedel nič prida v «Narodnem Domu», kjer se je napejal na vse moči, da bi naredil socialne demokrate smešne. Tržaška organizacija opozarja gospode, naj se iztreznijo, dokler je čas. Namen tržaskih socialistov ni vpeljati v volilno agitacijo nizkoten osebnostni boj; ali če gospodje ne poznajo drugega orožja, tedaj jim bo povedano, da bi se jim znali tudi naši govorniki rogati in jok ironizirati in sicer s pomočjo obilnega materiala. Naša želja je, da ostanejo boji na primerni višini; naj nas ne silijo, da postane drugače.

Lloydov parnik «Imperatrix», ki je odplul dne 19. m. m. iz Trsta v Bombaj, je ponesrečil 22. m. m. zvečer blizu otoka Kandija ter je utonil. Imel je 120 oseb moštva in 20 potnikov. Kako se je nesreča zgodila, še ni znano. Sodi se, da je v megli izgubil pravi kurz in zadel ob skalo. Iz Kandije so poslali parnik «Castore» na pomoč, kateremu se je posrečilo, rešiti potnike ter častnike in šarže, izvzemši tretjega strojnika Martimu z zija. **39 oseb od moštva**, med njimi 8 arabskih kurjačev, je **utonilo**. Potniki so se odpeljali z ladjo «Afrika» dalje v Bombaj. Med ponesrečenci so sledeči: Alojz Martimuzzi, Miha Kureš, Henrik Tosolini, Peter Bandl, Karel Val de Castel, Ivan Dicolle, Gustav Gagliardo, Josip Miršić, Albert Valensik, Ivan Masutti, Vinko Mazzilai, Ivan Marić, Leopold Sandrini iz Trsta, Josip Mauro iz Kopra, Fran Kosir iz Kamnika. Vsi ponesrečeni mornarji so bili udje organizacije pomorščakov. Na tržaškem delavskem domu je vihrala črna zastava.

Politični odsevi.

Med avstrijsko in ogrsko vlado teko pogajanja glede obnovitve avstro-ogrsko pogodbe. Ker so pogajanja tajna, je vsako ugibanje in razmotrivanje neplodno. Avstrijska vlada je videla toliko nezadovoljnosti ljudstva s sedanjim stanjem, da bi bil naravnost njen samomor, ako bi popustila ogrskim zahtevam tako, kakor se je popuščalo doslej. Paziti ne bode treba, da se ne pokaže stalnost in nepopustljivost v praznih formalnostih, na račun stvarnih interesov avstrijskega prebivalstva. Državni zbor bode imel takoj, ko se snide, izvršiti važno nalogo v tem oziru.

Tudi goriški deželni odbor je dobil od vlade odgovor na vprašanje glede vpeljave splošne in enake volilne pravice za deželni zbor. Seveda se je postavila Beckova «parlamentarna» vlada zopet na tisto stališče, kakor napram tržaški volilni reformi: «Državni zbor je čisto zakonodajna korporacija, deželni zbori pa imajo poleg zakonodajnega delokroga oskrbovati tudi upravne posle. Proti uvedbi splošne in enake volilne pravice so torej „na-

čelni« pomisleki.» To je logika, da se je bog usmili. Za upravne posle dežel so v prvi vrsti merodajni zakoni. Te smejo izdelovati poslanci, voljeni po splošni in enaki volilni pravici. Izvrševanje zakonov in administracija, ki stoji šele v drugi vrsti, je pa prevzvišena za splošno ljudstvo! Pa kakor da se ne bi dotikali vsi upravni posli ljudstva! Komaj je deželni glavar prečital famozni odgovor vlade, pa je že podal deželni zbor lepo ilustracijo naši trditvi; sprejel je zakonski načrt o pobiranju deželne doklade na pivo. Seveda bodo plačevali to doklado samo privilegiranci! Potem je sklenil pozvati vlado, naj predloži v sankcioniranje zakon o zatiranju pelagre; tudi ta se tiče menda le bogatinov, ki jedo samo polento in dobivajo pelagro vsled nezadostne hrane. Zakaj ne bi smelo imeti ljudstvo besede pri takih vprašanjih, to razumejo pač samo oficijelni možgani.

Tržaška volilna reforma je bila vendar v sredo ob hrupnih prizorih sprejeta. Po poročilih, ki smo jih dobili doslej, je ravnalo predsedništvo deželnega zbora naravnoat brutalno in protizakonito. Večina se je ponašala, kakor skup pouličnjakov, kako pa je po takem vzgledu razsajala galerija, si je lahko misliti.

V **ogrskem državnem zboru** je govoril minister grof Andrassy o organizaciji poljedelskih delavcev. Prvikrat, odkar vlada ogrska koalicija, je bilo pravzaprav slišati pametno besedo o tem vprašanju. Grof Andrassy je povdarjal, da je organizacija edino sredstvo, ki ga imajo delavci v boju za izboljšanje svojega položaja. Bila bi sramota, ako bi se na ta način pobijalo delavce v času, ko se namerava odpreti parlament najširšim slojem.

Afera rusinskih dijakov v Lvovu je žalostno znamenje naše kulturno-politične zaostalosti. Kaj pomagajo vse lepe naredbe, ako je dub, ki naj jih izvaja, reakcionaren? Moderno pravištvo zahteva, da se vidi tudi v okrivljenca človeka; sam zakon mu priznava pravice; Körberjeve naredbe so prigorjale sodiščem in državnim pravdnistvom, naj ne trpinčijo nikogar po nepotrebnem s preiskovalnim zaporom. Vse zaman. V glavah visokih dostojanstvenikov, stoječih na čelu deželnim in višjim deželnim sodiščem, čepi temotno mišljenje starih časov in humanitarni nazor, da se ne more pospeševati plemenitosti, ako se tepta v ljudeh človeško dostojanstvo, ni prodrli v njih možgan. Še huje! Oni, ki bi se morali povspeti na najvišji vrhunec objektivnosti, se ne znajo rešiti nizkih strasti, maščevalnosti in narodnega antagonizma. Sodniki so Poljaki, okrivljeni so Rusini; prvi imajo moč v rokah, drugi so jim izročeni. In sodniki porabijo svojo moč proti narodnemu nasprotniku, ki jim ga je usoda prignala v pest. Seveda, človek je človek in popoln ni nihče. Ali kako naj se iztrebi surova nagona, ako se jih ne znajo varovati tisti, ki jih je življenje postavilo na svoje višave ter jih rešilo tisočernih izkušnjav, prežetih neupnehom na druge smrtnike? Res, daleč smo še od novega veka in mnogo bojev bode treba, preden ga dosežemo. Socializem ima tudi tukaj največjo nalogo.

V **francoskem ministrskem svetu** namerava učni minister Briand baje predlagati, naj se ustanovi centralno blagajno za upravo dohodkov iz cerkvenega imetja, ki je namenjeno dobrotelnim zavodom. Te dohodke bi rabilo za vzdrževanje cerkva. Sodi se, da ministrski svet ne pritrdi temu načrtu.

V **nemškem državnem zboru** je zavračal sodrug Bebel v krasnem govoru napade Bülowa na socialno demokracijo. Njegov govor je obsegal same dokaze. Skliceval se je na odločne nasprotne socialne demokracije, ki so pa vendar priznavali, da je ves socialni napredek, kar ga je v Nemčiji, zahvaliti socialni demokraciji in daje na Nemškem socialna demokracija edina zanesljiva zaščitnica kulture in politične svobode. — Bülow ga je skušal zavračati, ali sreče ni imel.

Pri volitvah v rusko dumo je vlada odločno pogorela. Njenemu terorizmu se je sicer posrečilo, spraviti 85 reakcionarjev in 52 zmernih do «zmage», ali opozicija ima že danes več kot dvakrat toliko glasov gotovih. Posebno značilna je pa izprememba na levici, kjer so bili v prvi dumi «kadejte» vodilna stranka. Sedaj je pripadla glavna uloga socialistom, ki imajo s tremi frakcijami že danes 88 poslancev, med njimi 48 socialnih demokratov; ostali se razdele med socialne revolucionarje in skupino dela. Največ uspehov so dosegli socialisti na jugu, kjer so zmagovali po mestih in po deželi z ogromnimi večinami. Volitve še niso končane, toda v tistih krajih, kjer je še voliti, zlasti na Kavkazu in v Sibiriji, nima vlada mnogo pričakovati, pač pa je verjetno, da se poveča tam še število socialističnih poslancev. Kaj namerava vlada spričo revolucionarne dume, je še tajnost.

Ruska duma se je šela v terek. Za predsednika je bil izvoljen «kadej» Golovin. Otvoritev je bila slavnostna, ali razpoloženje ljudstva in poslancev ni bilo v soglasju z dekorativnimi priviski in s teatralno gesto. Desnica je poskusila s patriotskim hrupom, ki pa je naredil klavern vtisk. Socialni demokratje so prišli v dvorano, ko

je bila končana «slovesnost». Delavci so priredili svojim poslancem ovacije in samo to je pričalo resnična in globokejša čustva. Car sprejme predsedništvo dume v avdienco.

Teatralno zaroto so odkrili v Kapstatu v južni Afriki. Družba pustolovcev se je hotela polastiti otoka Celebes, da bi izkoristila ondote rudniške zaklade. Glavni stan zarotnikov je v Kapstatu, posamezni zarotniki so pa v Ameriki in na Angleškem. Na Celebesu so hoteli izkrcati 3000 mož in se tako polastiti otoka.

Iz stranke.

Volilci! Pazite po vseh občinah dobro, kdaj bodo izloženi volilni imeniki. Občine morajo to razglasiti, ali ker je marsikje navada, da se nabije take razglase samo na občinsko desko, za katero se navadno ne briga živa duša, mora sami skrbeti, da Vam ne uide razglas. Kadar so imeniki razglašeni, naj se vsaki volilec prepriča, ali je vpisan in če ni, naj reklamira nemudoma. Kdor zamudi rok za reklamacije, izgubi volilno pravico. Torej pozor!

Novi zakon o volilni svobodi je jako strog. Kdor bi bil kaznovan zaradi prestopka njegovih določb, izgubi tudi volilno pravico. Naj torej zlasti vročerkvni pazijo, da mu ne pridejo v zanjke. Kaznjivo ni samo razbijanje shodov, ampak kaznuje se n. pr. lahko tudi tistega, ki se brez pravice udeleži kakšnega shoda, pa se ne odstrani, ako se ga pozove. Recimo: Klerikalci skličejo volilni shod za volilce «Slovenske ljudske stranke». Ako pride tja socialist, pa mu pravijo, naj odide, se mora odstraniti, sicer se ga lahko obtoži. Sploh svetujemo volilecem, naj se seznani z novim zakonom, ker je to nujno potrebno. Seveda bomo zahtevali tudi od nasprotnikov, da se strogo drže zakona.

Organizacije in zaupniki, ki še niso vposlali naslovov že pripravljenih naročnikov, se pozivajo, da to čimprej store; ravnotako je vposlati že nabrani denar.

Ljubljanski in okoliški zaupniki, ki nabirajo prispevke za volilni sklad, naj jih odračunajo vsak teden v upravnistvu «Rdečega Prapora», in sicer vselej najkasneje do srede zvečer, da se jih bo moglo redno izkazovati v listu. Znamke in nabiralne pole je dobiti ravnotam. Kdor želi blokov za nabiranje naročnikov za dnevnik, naj se zglesi, kakor je sploh želeli, da se sodrugi z agitacijo za dnevnik kar najbolj požurijo.

Sestanek cestnih zaupnikov ljubljanskih se vrši v nedeljo, dne 17. marca 1907 v salonu gostilne «pri levu» na Marije Terezije cesti ob pol 10. uri dopoldne. Da se ne bo po nepotrebnem izgubljalo časa, naj pridejo sodrugi zanesljivo in točno.

Okrajno konferenco za okraje Litija, Višnja gora in Radeče sklicuje okrajni volilni odbor v Zagorju na dan 10. marca ob 9. uri dopoldan v gostilno Marije Weinberger. Na dnevnem redu je: Prihodnje državnozbornske volitve in taktika. Konferenca je zaupna in imajo samo povabljeni pristop. Zaupniki iz omenjenih krajev dobe vabila, ki jih morajo prinesiti seboj. Vse dopise v volilnih zadevah se pošilja na naslov sodr. Mih. Čobala v Zagorju ob Savi. Kdor bi se rad udeležil konference, pa ni dobil vabila, naj se obrne ravno tja.

Okrajna konferenca 29. štajerskega volilnega okraja je bila v nedeljo, dne 3. marca t. l. v Zidanem Mostu v gostilni gospoda Moserja. Navzočih je bilo 60 zaupnikov iz Brežice, Rajhenburga, Sevnice, Rimskih toplic, Laškega, Hrastnika, Trbovelj, Zidanega mostu ter iz okolice teh krajev. Konferenca je začela ob 9 uri dopoldan. Za predsednika je bil izvoljen sodrug Stiegl iz Zidanega mosta. Prvi je poročal sodrug Sitter iz Trbovelj o pripravah za volitve. Povedal je, kaj je že storjeno v ta namen in je potem natančno razložil delo, ki je še potrebno. Temeljito se je pečal z volilnim imenikom; obravnaval je postavne določbe o razložitvi imenika in o reklamacijah ter je opozarjal, da morajo zaupniki povsod paziti, kdaj začne reklamacijska doba, pa tudi poučiti volilce, da pazijo na to. Končno je povdarjal, da se mora socialno-demokratska stranka boriti z lastnimi močmi in je treba vsled tega skrbeti, da se poveča volilni sklad. Sodrug Čobal je poročal o organizaciji. Naglašal je, da se mora povsod izvesti in izpopolniti krajevne organizacije; odbor vsake krajevne organizacije fungira obenem kot krajevni volilni in mora skrbeti za vse volilno delo v lastnem kraju. Potem je poročal o sklepih zadnjega strankinega zbora. Opozarjal je, naj se drže sodrugi strogo strankinega programa v agitaciji, tudi če bi nastopale druge stranke kolikorkoli demagogično. Za socialno-demokratsko stranko velja, da hoče zmagati s svojim programom in z dostojnimi sredstvi. Kjer bi naša stranka odločevala pri ožjih volitvah, bodo njeni sklepi odvisni od tega, kako ravnajo nasprotniške stranke. Kdor napada socialno demokracijo neprenhoma s podlimi sredstvi in kdor sploh zanaša surovost v volilni boj, ne sme pričati

Prečitanih števil ne zavreči, temveč naprej dati, razširjati!

kovati, da bi ga stranka na kakršenkoli način podpirala. Volitve imajo služiti za politično izobrazbo ljudstva, ne pa zato, da se odpre duri vsem nizkim strastem. Stvarni boji, če so še tako intenzivni, so vendar lahko civilizirani. Naše ljudstvo potrebuje kulture, za katere se tudi v volilnih bojih lahko deluje. Volilci, ki se jih pridobi z lažmi in s prostaskim ščuvanjem, itak niso nič vredni; kogar se ne more prepričati, nanj se tudi ni mogoče zanašati. — Sklenilo se je, da se priredi v prihodnjem času sledeče shode:

Dne 10. marca ob 2. pop. v Trbovljah.
Dne 10. marca ob 5. pop. v Hrasniku.
Dne 17. marca v Rajhenburgu (dva shoda).
Dne 19. marca dopoldan v Brežicah.
Dne 19. marca popoldan na Dobrovem.
Dne 27. marca dopoldan v Sevnici.
Dne 24. marca popoldan v Šmarjah.
Dne 25. marca dopoldan v Rimskih toplicah.
Dne 25. marca popoldan na Loki pri Zidanem mostu.

Kandidaturo sodruga Mihaela Čobala je konferenca soglasno in z navdušenjem sprejela.

S tem je predsednik zaključil zborovanje.

Št. Andraž. Vplačevanje in sprejemanje članov v krajevno organizacijo Št. Andraž je vsako prvo nedeljo v mesecu od 1. do 4. ure popoldne.

Odbor.

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne, kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. Agitujte „Rdeči Prapor“! povsod za

Shodi.

Ljubljana. Takega železničarskega shoda že leta in leta ni bilo v Ljubljani, kakršen je bil v soboto, 2. t. m. volilni železničarski shod pri «Št. jercu». Udeležilo se ga je nad 250 uslužbencev in delavcev južne železnice vseh kategorij in zgodilo se je, da je bil prostor skoraj premajhen, vključno temu da so bili ljudje natlačeni kakor slanki. Res je, da je prišel nad južno železnico popolnoma nov duh. Pred dobrim letom je začela pojenjavati stagnacija, ki je nastopila po razpustu prve organizacije, katerega je bil blagoslovil dr. Krek, a sedaj se razvija v organizaciji življenje, da je veselje. Število udov se množi od dne do dne, a da je tudi politično zanimanje veliko, je dokazal ravno ta shod. Za predsednika je bil izvoljen sodrug Kocmur, ki je dal po kratkem, krepkem uvodu besedo sodrugu Etbinu Kristanu, da poroča o prihodnjih državnoborskih volitvah. Glasno pozdravljen je sodrug Kristan povzel besedo ter je v krasno zasnovanem govoru razložil pomen državnega zbora za železničarje. Napravil je paralelo med starim in novim parlamentom ter je dokazal nad vse jasno, da je novi volilni zakon plod socialno-demokratskega dela, brez katerega se ne bi bila ne vlada ne parlament povzpela do tiste višave svoje naloge, na kateri je bilo mogoče, izvršiti volilno reformo. S tem začenja nova doba tudi za delavstvo sploh in za železničarje posebej, kajti sedaj so šele tla ugaljena, na katerih je delavstvu mogoče, bojevati se za politično moč, ki je potrebna za pravično gospodarsko in kulturno preosnovo družbe v smislu socialno-demokratskega programa. Potem je razmotril govornik posamezna splošno-politična, politično-gospodarska in specialno-železničarska vprašanja ter je izvajal, da je izboljšanje železničarskega položaja v veliki meri odvisno od državnega zbora. V demokratskem parlamentu je mogoče, da postane železničarski načrt sodruga Verkaufa zakon in šele tedaj bi dobil železničarski gmotni položaj zagotovljeno podlago. Strogi kritiki je podvrnil govornik colninsko politiko nasprotnih strank, ki je kriva stalnega podraževanja življenjskih potrebščin; ravno tako ostro je kritiziral popustljivost poslancev in delegatov napram neomejenim zahtevam militarizma, za katerega ni največja svota prevelika, dočim ni denarja za starostno zavarovanje delavcev, za zvišanje plač železniških uslužbencev, za penzijsko in provizijsko regulacijo in sploh za delavske potrebe. Razkril je gmotne interese, ki jih imajo privatni kapitalisti pri železnicah, ter je utemeljeval, da zastopniki strank, ki so v zvezi z bogatimi sloji, ne morejo pospeševati delavskih interesov. Izmed vseh strank, ki pridejo pri nas v poštev more edino socialna demokracija nastopati z vso odločnostjo za vse pravice delavskega ljudstva in zato je tudi naloga železničarjev, da store vse, kar morejo, za zmago socialne demokracije v Ljubljani in v okolici. Voliti morajo vsi do zadnjega moža, do dneva volitve pa morajo agitirati z vso vnetostjo v vseh krogih, ki so jim dostopni. Ako store vsi svojo dolžnost, mora biti zmaga naša. Govornik je končal svoj govor ob gromovitem odobravanju poslušalcev. Potem je sodrug Tokan naznanil, da je stranka imenovala za kandidata v Ljubljani Etbina Kristana, v okolici pa Josipa Petriča, kar je bilo sprejeto z živjo klici. Ko se je resilo še nekatere zadeve, je sodrug Kocmur z lepim sklepnim govorom zaključil shod, ki je naredil velikanski vtisk na vse udeležence.

Spodnja Šiška. V soboto, 9. marca 1907 v gostilni «pri Kankertu» točno ob pol 8. uri zvečer shod volilcev za državni zbor. Predstavi se in poroča kandidat za ljubljansko okolico sodrug **Josip Petrič**. Sodrug, agitirajte, da bo shod mnogobrojno obiskan!

Moste pri Ljubljani. V nedeljo, 10. marca ob 10. uri dopoldan shod v gostilni gosp. Zakotnika. Predstavi se in poroča kandidat za ljubljansko okolico sodrug **Josip Petrič**. Sodrug, skrbite za mnogobrojno udeležbo!

Št. Vid nad Ljubljano. V nedeljo, 10. marca točno ob 3. uri popoldan shod v gostilni «pri Kraljiču». Predstavi se in poroča kandidat za ljubljansko okolico sodrug **Josip Petrič**. Sodrug, skrbite za obilno udeležbo!

Tobačni delavci ljubljanski, pozor! V soboto, 9. marca točno ob 4. uri popoldan v kegljskih prostorih gostilne «pri kroni» v Gradišču volilen shod. Predstavi se in poroča kandidat za ljubljansko okolico, sodrug **Josip Petrič**. Poroča tudi kandidat za Ljubljano, sodrug **Etbin Kristan**. Tovariši, pridite vsi!

Podgora. Volilni shod socialno-demokratske stranke, kateri je bil sklican v nedeljo, 3. marca ob 3. uri popoldan pri Bergantu, je bil za razmere, kakršne so bile dosedaj v Podgori, prav dobro obiskan. Vidi se, da se je začelo tudi v Podgori misliti na bodočnost in zanimanje je bilo veliko za prihodnje volitve. Sodrug Ropas je obširno poročal o pravicah državljanov in nalogi bodočega parlamenta; raztolmačil je program socialno-demokratske stranke ter govoril o razrednem boju, kateri se bode pokazal ostreje kakor prej pri teh državnoborskih volitvah. Kandidatura sodruga Milosta je bila soglasno sprejeta. Oglasilo se je več sodrugov, ki so povdarjali potrebo, da se organizacija papirniških delavcev zopet oživi, kajti razmere v tovarni so postale take, da se mora v najkrajšem času storiti korake za strokovno organizacijo. Sklenilo se je, da se skliče v tej zadevi shod na dan 10. marca ravnotam. Ker se nihče ne oglasi več k besedi, zaključil sodrug Cekovič shod ob 6. uri zvečer.

Dopisi.

Trst. Proti načrtu volilnega reda, ki ga predlaga deželni odbor za mestni svet oziroma deželni zbor tržaški, je bilo predpretekli teden 5 shodov in sicer eden v Rojanu, sklican od socialne demokracije, ter eden v gledišču «Politeama Rossetti», 3 je pa sklicalo politično društvo «Edinost». Slovenski sodrug so se udeležili tudi narodnih shodov, ter tam zastopali svoje stališče. Najzanimivejši je bil pač shod v «Politeama Rossetti» v nedeljo 24. februarja ob 11. uri zjutraj, katerega se je udeležilo 3000 oseb. Na tem shodu se je prečitelo spomenico, ki obsega načrt volilnega reda, kako si ga želi delavstvo in ki je prilagoden okvirju ki ga dovoljuje centralna vlada za deželnozbornske zastope. Drugi je bil v «Narodnem domu» o 3 uri popoldne, obiskan od kakih 700 Slovencev, kjer je dr. Ribaf pojasnil, da se takoj protestira proti volilnemu načrtu. Na tem shodu je govoril tudi sodrug **Regent**, ki je opravičeno očital narodnjakom, da samo protestirajo, a nočejo natančneje pojasniti mnenja o volilnem redu, ki bi se ga lahko sprejelo za okoličanski okraj. V spomenici, ki je objavljena v nedeljski številki «Edinosti», so se gospodje o breg nili tudi ob socialno demokracijo, češ, da štiri poslance v okolici bi jim vzela gospodolovna stranka, ako se uresniči načrt, ki je predlagan, v četrtem razredu pa bi morali bojevati z nami. To je tako rečeno, kakor da mi nismo Slovenci. Ti ljudje mislijo namreč, da je njih stranka poosobljen slovenski narod, ali hoteli bi vsaj, da bi vsi tako mislili.

V Rojanu je govoril sodrug **Jernejčič A.** kot poročevalec, sodrug **Klinč** je pa predsedoval. Debate so se vdeležili dr. **Gregorin**, **M. Cotic** in sodrug **Petejan**. Tudi rojanski drugi božji namestnik se je udeležil shodov in skušal dokazovati, kakšni bi morali biti pravzaprav poslanci.

Na vseh teh shodih se je sprejelo tudi primerno resolucijo, ki protestira proti volilnemu načrtu, pozivlja slovenske okoličanske zastopnike, da se zavamejo za primeren načrt za okolico, ter izjavlja, da se po starem volilnem redu ne sme na noben način več voliti.

Sv. Križ nad Trstom. Dne 9. svečana je priredila zveza klesarjev v Sv. Križu plesno zabavo, ki se je izvrstno obnesla. Udeležba je bila zelo številna. Prišli so vsi sodrug, katerim je le čas dopuščal. To ne bi bilo tako posebno, da bi morali poročati o stvari, ali dogodek je značilen za naše razmere. Vidi se namreč, kako kulturno upliva socialna demokracija na naše ljudstvo. Dokler se ni raztegnila socialistična organizacija do nas, je bilo tukaj žalostno. Na dnevnem redu so bili divji pretepi, uboj ni bil nič nenavadnega, ob gotovih časih je bilo nevarno, iti po ulici. Vse je jokalo in tarnalo nad surovostjo, a pomagati si niso znali ljudje. Vse to se je prav korenito izpremenilo, odkar deluje tukaj socialna demokracija. Ljudje se čudijo, kako je to. In vendar ni čudež. Uboge zatirance, ki izgube v bedi tako lahko zdrav razum in spo-

štovanje do samih sebe, nauči socialna demokracija pred vsem, da so ljudje; v njih zbudi človeško dostojanstvo, pokaže jim, da so zatirani, reveži, ali ne tovarna živina, nauči jih, kakšno moč imajo v organizaciji in dvigne njih opravičeni up. Ako kje, so se pokazale te dobre posledice socialno-demokratskega dela pri nas v Sv. Križu, zato pa je dobila stranka pri nas pristaše, na katere se lahko zanaša kakor na skalo. Kdor želi oplemenitev ljudstva, mora pospeševati socialno demokracijo. — Društvo je imelo od plesa 81 K 42 v. dobička, za «Rdeči Prapor» se je pa nabralo 3 K 16 vin.

Sodrug, delavci!

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavnarjah in brivnicah „Rdeči Prapor“!

Socialni pregled.

Državna železnica. — Volitve v zavarovalnico za nezgode. Tekom prvega četrtletja tega leta morajo biti na državni železnici razpisane volitve v enega najvažnejših zavodov, v kateri imajo železničarji sami nekaj upliva: V železniško zavarovalnico proti nezgodam. Za državni zbor je že vpeljana splošna in enaka volilna pravica; za to zavarovalnico pa velja še vedno zastarali način indirektnih volitev. Zavarovani železničarji volijo namreč samo delegate, ki izvolijo šele na občnem zboru predstojništvo. Toda vključno temu sistemu ne sme nihče prezreti, kako važne so te volitve; kajti končno je vendar od njih odvisno, kakšno predstojništvo bode izvoljeno. V sedanjih časih je to posebno važno, kajti izkušnje prikazujejo, da je v visokih krogih živa želja, dobiti vodstvo zavarovalnice popolnoma v svoje roke in železničarji so morali prebiti že hude boje za obrambo svojih pravic v zavodu.

Za zavarovalnico se mora brigati vsak železničar, kajti nihče ni varen, da mu ne bode treba danes, jutri iskati varstva v zavodu. Neprenehoma slede nezgode na železnicah druga drugi; kdor se odpelje zjutraj živ in zdrav od doma, je zvečer lahko pohabljen za vse svoje življenje. In tedaj ni zanj vseeno, kdo odločuje v zavarovalnici o njegovi usodi.

Organizacija železničarjev je imenovala svoje kandidate za vse ravnateljske okraje in mi priporočamo vsem železničarjem, naj jih složno volijo. Volilno pravico imajo vsi definitivni in nedefinitivni uslužbenci brez razlike stroke, spola in starosti. Voli se z listki, ki jih izda zavod. Vsak zavarovani železničar mora dobiti listek najpozneje 14 dni pred zaključkom volitev. Na to morajo železničarji sami paziti. Volitev je tajna. Nihče ne sme porabiti svojega službenega upliva, da pritiska na volilce za tega ali onega kandidata. Popisane volilne listke se odda na zbirališčih, ki jih določi ravnateljstvo železnice. Odda svoj listek vsakdo sam in sicer zaprtega. Za oddajanje listkov se mora določiti vsaj tri dni. Ako bi kdo izgubil listek, ali bi se mu pokvaril, dobi lahko družega, ako se oglasi pravočasno. Za skrutinij določi ravnateljstvo uradnika. Navzoča morata biti dva zavarovana železničarja. Sodrug naj skrbí za to, da se pri-pusti skrutiniju zaupnike organiziranih železničarjev. Glasovnic se ne sme podpisati.

Na predlog zaupnikov priporoča organizacija kot kandidate

v okraju beljaškega ravnateljstva:

za delegata: Jurij Machné, nadsprevodnik, Št. Vid ob Giani;

za namestnika: Hubert Gallé, višji delavec, Knittelfeld;

v okraju tržaškega ravnateljstva:

za delegata: Adolf Tschofenig, nadsprevodnik, Trst;

za namestnika: Ivan Lazko, premikač, Trst.

Pekovski delavci, pozor! Tržaški pekovski pomočniki so predložili delodajalcem tarif na vsprejem in pričakujejo do 12. marca odgovor. Tržaški trg je torej zaprt za pekovske delavce in se jih opozarja, naj tam ne iščejo in ne vsprejemajo dela.

V Belemgradu so stopili v stavko delavci v tovarnah za sladkor in za usnje. Delavci zahtevajo, da se prizna organizacija.

Pasivna rezistenca na železnicah. V soboto, 2. t. m. zvečer, je sklenil železničarski shod v «Delavskem domu» v Trstu, o polnoči ustaviti pasivno rezistenco. To se je sklenilo na podlagi novih koncesij, ki sta jih dovolili državna in južna železnica. Za državno železnico so se vršila pogajanja na Dunaju pri ministrstvu, za južno pa v Trstu, kjer je posredoval ministerialni svetnik Pascher v zastopanju generalne inšpekcije; južno železnico je zastopal prometni ravnatelj Böhm, železničarje pa izvoljena deputacija s sodrugom Kopačem.

Južna železnica je dovolila razven prvotnih koncesij sledeče:

1. Uradniki dobe tiste priboljške, ki bodo s sedanjo regulacijo dovoljeni uradnikom državne železnice.

2. Poduradniki in sluge dobe za leto 1907 desetodstotni priboljšek na plači, ki bode naenkrat izplačan.

3. Delavci in delavke pri prometu, pri strojni službi in pri vzdrževanju proge dobe od 1. marca deset odstotkov zvišanja dne.

4. V postajah izven Trsta, kjer so bile predložene zahteve, se preišče lokalne razmere, po katerih se izvrše najdalje do 1. julija primerni priboljški, ki pa bodo veljavni od 1. marca t. l.

5. Ako dobe posamezne kategorije poduradnikov in služabnikov pri državni železnici vsled sedanje regulacije višje dohodke, kakor na južni, se jih enako izboljša tudi dotičnim kategorijam na južni železnici.

Shoda, kateremu se je predložilo te koncesije, se je udeležilo nad 1000 železničarjev obeh železnic. Predsedoval je sodrug Kopač. Razprava, ki se je razvila, je trajala dve uri. Končno je bil sprejet z ogromno večino sledeči sklep:

«Dne 2. marca 1907 v delavskem domu v Trstu zborujoči železničarski shod vseh kategorij južne in državne železnice, vzame prvotne koncesije južne železnice, dopolnjene pri razpravah dne 1. in 2. marca v navzočnosti generalne inšpekcije na znanje, uvaževaje koncesije, ki so bile storjene delegatom c. kr. državne železnice. Vsled tega ugovora se ustavi pasivno rezistenco na obeh železnicah. Ako se ne bi izpolnilo obljub, si pridržijo železničarji primerne konsekvence za oportuno dobo.»

Shod je izrekel odboru, zlasti sodrugu Kopaču za možato in nevstrašno zastopanje pristrčno zahvalo in priznanje. Z glasnimi živjokli na socialno demokracijo je bil shod zaključen.

Izkaz prostovoljnih darov.

Za tiskovni sklad dnevnika so darovali: Sodrugi z Jesenic po sodrugu Ogrisu 5 K 30; Kermolj V., Trst 4 K 80 v. Skupaj 10 K 10 v.

Kot strankin dayek so prispevali: Organizovani pekovski pomočniki po sodr. Avbelju V. 4 K 40 v.

Volilnemu skladu ljubljanske okrajne organizacije so darovali: Organizovani mizarji na zaupnem shodu 5 K 82 v; Vičič Anton nabral 5 K 50 v; sodrugi tobačne tovarne po sodr. Ropretu 2 K 30 v; organizovani mizarji 15 K. Skupaj 28 K 62 v. — Tem potom se naznanja sodrugom iz tobačne tovarne, da radi pomanjkanja prostora v listu ni mogoče, objavljati imen vseh posameznih darovalcev; kdor pa želi, da se objavi njegovo ime, naj to pove dotičnemu zaupniku. Vse pole so v upravnistvu lista na vpogled, kjer se vsakdo lahko prepriča, ako se je pravilno odračunalo. — Sodrugi, spominjajte se pri vsaki priliki volilnega sklada!

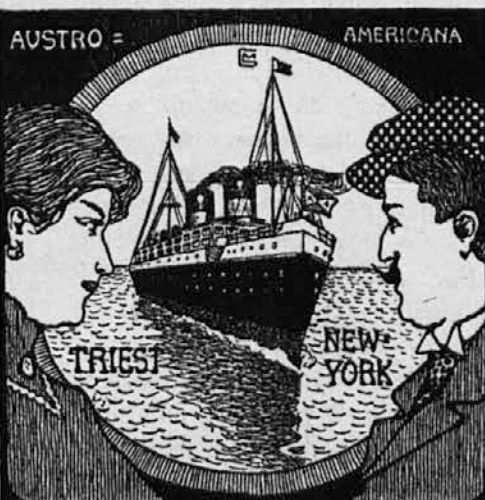
Izšla je v založbi časopisa «Naprej» v Idriji I. knjiga

Pod spovednim pečatom

katero je spisal bivši katoliški kapelan H. Kirchsteiger. — Cena I. knjigi, obsegajoči 312 strani, znaša 2 K 60 vin.

Vsakemu prijatelju dobrega in poučnega branja knjigo «Pod spovednim pečatom» prav toplo priporočamo. — Dobi se v Ljubljani v knjigarni L. Schwentner; v Gorici v knjigarni A. Gabršček ter v Idriji pri upravi lista «Naprej».

Iz Ljubljane v New-York stane samo 160 kron

Polniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
kakovosti potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetetka
v Ljubljani Koroševske ulice 20.
Kakovostna Pojasnila daje se brezplačno.

Iz Ljubljane v New-York stane samo 80 gld.

Oglase

za vse

časnike in koledarje sveta

preskrbi najboljše in najceneje

ekspedicija oglasov

EDVARD BRAUN

Dunaj, I. Rotenturmstrasse 9.

Časniški in koledarski katalog in-
rentom zastoj, in poštne prosto.

Posta po zavaruje.

Vsaka ponaredba in ponatisek je kazniv.

Edino pravi je

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih
ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 ve-
lika specialna steklenica s patentnim
zaklepom 5 K.

4 52-6

Thierryeva centifolijino mazilo

proti vsem, še tako starim ranam,
vnetjem, poškodbam itd., 2 lončka
K 3-60. Razpošilja se le proti po-
vzetju ali za poslani denar.

Te dve domači zdravili sta po-
vsod znani in še od nekdaj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi p. Rogaški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih
pisem zastoj in franko.

Celovec (Koroška)

DR. FERD. MÜLLER

2-2

■ naznanja ■
da je otvoril

odvetniško pisarno

v Celovcu ■ Kramergasse št. 1.

Stanje hranil. vlog:
22 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
760.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3
poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do
4. ure popoldne, jih obrestuje po 4%, ter pripisuje nevzdržene obresti vsa-
kega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložitnih obresti plačuje hranilnica
iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

ZA VARNOST VLOG JAMČI POLEG LASTNEGA REZERVNEGA ZAKLADA
MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA Z VSEM SVOJIM PREMOŽENJEM IN VSO
DAVČNO MOČJO. DA JE VARNOST VLOG POPOLNA, SVEDOČI ZLASTI
TO, DA VLAGAJO V TO HRANILNICO TUDI SODIŠČA DENAR MLADO-
LETNIH OTROK IN VAROVANCEV. 4 26-17

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4½%, na menice in na vrednostne
listine pa po 5%, na leto.

Sodrugi, organizirajte se!

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri naku-
povanju sladne kave izrečno po-
udarjati ime »Kathreiner«?

Ker se vam sicer uteg-
ne primeriti, da do-
bite manj vreden po-
snemek brez vschvrlin,
s katerimi se odlikuje
Kathreinerjeva kava.

Zakaj le

**Kathreinerjeva Kneippova
sladna kava**

ima spričo posebnega na-
čina svojega proizvajanja
vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milo-
stiva gospa, da dobivate pristno
Kathreinerjevo kavo zgolj v za-
prtih izvornih zavojih z napisom:
»Kathreinerjeva Kneippova slad-
na kava« in s sliko župnika
Kneippa kot varstveno znamko.

Ugodna prilika za nakup radi stotaja neke velike tovarne

samo 3 goldinarje

stane poštni zabojček s kilogramov celotne teže (približno
50-60 komadov) pri stiskanju malo poškodovanega, lepo zvrste-
nega, rožno dišečega

25-25 **toaletnega mila**

vonja vijoličnega, vrtničnega, obojčnega, solnčnega, spajkinega,
lilijno-mišnega, smarničnega, brokvinovega cveta i. t. d.
Razpošilja proti povzetju

podjetje Manhattan

Budimpešta VIII, Bezeredy-utca 3.

Delniška družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg

Telefon št. 163.

v Ljubljani

Telefon št. 163.

2 52-26

priporoča svoje

izborna pivo v sodcih in v steklenicah.

Telefon št. 187.

Zaloga v Spodnji Šiški.

Telefon št. 187.

Listek.

Hans Kirchsteiger:

Pod spovednim pečatom.

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil E. Kristan.
Dalje.

Med temi nepokornimi grešniki pa ni bil novoimenovani gospojnski župnik gospod Gros. Nasprotno. Hodil je kakor sveti Alojzij, pobešal je oči in bil je videti tako izgubljen za svet, kakor da ne misli na svoje svete konje in krave ter na dobro žetev, temveč samo na pot v nebesa. Najti pa je znal vedno pot, ki ga je pripeljala v bližino škofa, da se je lahko prepričal o posebni svetosti svojega ljubljenca.

Bodisi da je bila duhovniška bratovska ljubezen, ali pa je bil namen, da se povrne za sveto škofovsko funkcijo določenemu župniku Hercogu potrebno moč: tudi ta nevredni duhovnik je dobival sedaj vsak dar z mize prečastitih gospodov eksorcizantov prav dobro hrano. Celo kozarec vina je zablodil vsak opoldan in večer v njegovo jetniško celico.

V četrtek popoldan, ko so se vsi, od škofa do najmlajšega kaplana izpovedovali pri menihih, sta prišla celo dva samostanska brata k njemu. Prvi je nosil duhovniško obleko, drugi pa je imel škarje in britev. Ta je imel težko delo, ko je hotel odstraniti župnikovo dolgo brado iz globokih gub njegovega lica. Toda posrečilo se mu je izvrstno; saj je bila njegova služba, da je vsaki mesec obril glave menihov.

Samo dolgih las se ni dotaknil, pač pa mu je izrezal na glavi veliko okroglo tonzuro, da ni mogel imeti lepše niti škof. Celo nohte so mu porezali. In ko je prinesel služeci brat tople vode, da se je umil in ko so mu oblekli duhovniško obleko, je bil podoben staremu župniku z dežele, ki je bil posvetil celo svoje življenje službi človeštva, pa gre sedaj v pokoj.

Prejšnega gospojnskega župnika pač ne bi bil nihče izpoznal, tako se je svobodni sin planin postaral v treh četrtletjih jetništva.

Ali vse to se je zgodilo brez besede. Saj je bil molk dolžnost v samostanu. Samo fin smehljaj je odgovarjal na župnikova vprašanja.

Mislil je že, da se mu odpro sedaj tudi vrata ječe. Ali čvrsto so se zaprla. Samo še besedo je izrekel menih s posebnim pogledom in s smehljajem na ustnih: Jutri.

Torej jutri bode zopet dihal zrak svobode. Jutri bode zopet človek med ljudmi in duhovnik. Saj so mu povrnilo ljubljeno duhovniško obleko. Jutri! Jutri! Torej se je vendar prepričal škof, da je nedolžen, ne da bi bil moral prelomiti spovedni pečat? Jutri! — Jutri se lahko povrne kot dober pastir k svoji ljubi občini. Jutri vidi zopet svoje ljube šolarje. Jutri, jutri pohiti k svojim bolnikom. Pač je še slab, ali domači zrak ga okrepi kmalu. Jutri — jutri — da bi le že bilo jutri! Vse, kar je bilo, izgine jutri. Danes vidi res samo majhen košček neba, a jutri se nasmeje ves obok nad njim. In iz višnjevihi nebes bode gledal nanj ljubi Bog. Ljubi Bog! Da, kako je mogel postati tako malodušen. Stari Bog živi še in ne zapusti svojega zvestega služabnika.

In sedaj je padel na kolena in vroča molitev hvalečnosti se je dvignila iz njegovega srca k Bogu, ki ga jutri osvobodil. Drhteče ustnice so šepetale sveto obljubo, da ostane otrokom Boga tam v hribih do zadnjega diha dober namestnik nebeškega očeta.

Jutri — jutri — ta beseda je storila, da je sedaj pobožno molil celo za škofa, ki mu je prizadel toliko gorja samo iz svete vneme za čast cerkve. Tudi svojemu škofu hoče služiti vedno zvesto in pošteno.

Jutri — jutri — ta beseda je vstvarjala čudeže v duhovnikovi duši. Samo enega čudeža ni mogla narediti, mrtvih ni mogla

obuditi v življenje. Anka je mrtva in tudi jutri je ne vidi žive; ali tisti Bog, ki je tako usmiljen ž njim, se usmili gotovo tudi zadnje žrtve neprelomljenega spovednega pečata.

Ko je prinesel samostanski kuhar zvečer lastnoročno župniku večerjo, sestoječo iz rakove juhe, pečenke, piščancev in pol litra vina, v celico, ga je našel še molečega na kolenih. Zadnja noč jetništva ni imela več grozot. V tej noči so izostali stari duhovi. Samo angelj miru je bdel pri njem. In sam je bil buden ter je poslušal vsak udarec ure z razkošjem; saj ga je približal vsaki trenotek uri odrešenja. Oh, kako je znalo staro srce zopet utripati! Upanje in radost sta dala leni krvi novo moč. Ravnokar je na zvoniku polagoma odbilo polnoč. Blaženi dan povrnjene časti je torej napočil. Še je zmolil „Tebe Boga hvalimo“, potem je polagoma blago zaspal in sanje so ga odnesle že sedaj v njegovo ljubo Gospojno.

Vzhajajoče solnce ga je našlo že pripravljenega na odhod iz celice. Vsa groza je izginila sedaj.

Toda ure čakanja so bile dolge; mrzlično razburjenje mu ni dalo niti moliti. Končno se je zavrtel ključ v zarjaveli ključavnici; dva meniha, pater prior in njegov nekdanji vodja duhovnih vaj so vstopili; govorili niso, ali njih pogledi niso bili tako strogi, kakor nekdanj. Dali so mu znamenje, naj gre ž njimi. Z zadnjim pogledom se je ozrl Hercog po mrčni celici, kakor navidezni mrlič po krsti, iz katere so ga ravnokar dvignili. Korakali so po nizkem hodniku, v katerem je slabo dišalo po tröhnobi; ki so prišli okoli vogla, je izginil smrad že izza mnogih let nezračenega hodnika in župniku je zadišal znani, posebni duh zakristije. Prior je odprl težka široka vrata iz hrastovega lesa, okrašena s starinskimi rezbarijami, ki so imele v sredi ime Jezusovo.

Dalje prih.

Zahtevajte povsod „Rdeči Prapor“!

Ali ste se že naročili na dnevnik?

Dolžnost vsakega sodruga, somišljenika in prijatelja svobodomiselnega delavstva je, da si naroči **Rdeči Prapor** ki bo počenši z aprilom izhajal kot dnevnik.

Delavci!

Podpirajte Vaš list! Za delavca je le delavski list!

Somišljeniki!

Naročite se na „RDEČI PRAPOR“, ki edini se bojuje za resnično osvobodjenje slovenskega naroda.

Svobodomisleci!

Pokažite dejansko, da umevate pravo svobodo!

Sodrugi!

Agitujte od moža do moža, od hiše do hiše za Vaše glasilo!

Kdor se še ni naročil na dnevnik „Rdeči Prapor“, naj to nemudoma stori.

Dnevnik „RDEČI PRAPOR“ bo v času volilnega boja neobhodno potreben vsakemu delavcu pa tudi inteligentu.

Dnevnik „RDEČI PRAPOR“ bo prinašal izvirna poročila iz vseh znamenitejših krajev države in slovenskega ozemlja.

Naročnino, ki znaša za oba meseca samo 4 krone, je poslati na naslov:

Upravništvo „Rdeči Prapor“, oddelek dnevnik, Ljubljana.